

■ بدین مقدم حسینی

متفاوت ترین ابلاغیه

تاکنون رهبر فرزانه انقلاب اسلامی ۲۲ سیاست کلی نظام را در امور جمعیت، سلامت، مسکن، شهرسازی، نظام اداری، اصل ۴۴ قانون اساسی و غیره ابلاغ کرده اند که اولین آن ها ابلاغ متن تجدیدنظر شده قانون اساسی در مردادماه سال ۶۸ بوده و آخرین آن نیز سیاست های کلی علم و فناوری در شهریورماه سال ۹۳ است.

جایگاه سیاست های کلی نظام را با توجه به روح و فلسفه سیاست ها و نیز کارکرد فعلی آن ها این گونه می توان تعریف کرد که سیاست های کلی نظام، قرائت ویژه ای از قانون اساسی است که با توجه به مجموعه اوضاع و احوال سیاسی، اقتصادی، اجتماعی جامعه ایرانی و جهانی در برهه ای از زمان باید بر قرائت های دیگر فائق آید و در عرصه عمل به صحنه اجرا آورده؛ این قرائت غیر از تفسیری است که شورای نگهبان وظیفه آن را بر عهده دارد.

همچنین از نگاهی دیگر می توان گفت سیاست های کلان نظام مجموعه ای از راهبردها و الزامات هدف گرا هستند که با رویکرد سیستمی برای تحقق ارزش ها و اهداف قانون اساسی تعیین می شوند، این سیاست ها نه تنها مغایرتی با اصل حاکمیت قانون نداشته، بلکه ضمن تضمین حاکمیت قانون و حکمرانی خوب، برای تمام قوا و زیرمجموعه های آن ها الزام آور بوده و تخطی از آن ها برخورد قانونی را به دنبال خواهد داشت، مجلس شورای اسلامی و دولت نیز مکلف به قانون گذاری و اجرا در چهارچوب این سیاست ها هستند. اما نگاهی تطبیقی به مجموعه سیاست هایی ابلاغ شده نشان می دهد که سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی با ۱۸ سیاست قبل و ۳ سیاست بعد از خود تفاوت های قابل توجهی دارد که اهمیت این سیاست را افزون تر می کند.

گفتمان حماسی و جهادی

در حالی که طبق اصل ۱۱۰ قانون اساسی «اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها» از وظایف رهبری است، رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در مقدمه این سیاست، شرایط موجود و آرایش و اقدام های دشمنان در مقابل ملت ایران را جنگی دانسته و نوع و راهبردهای آن را اقتصادی بیان کرده و واژه های «جنگ اقتصادی تمام عیار»، «جهاد مقدس» و «حماسه اقتصادی» را به کار می برند. شرایط موجود را شرایط «جنگ اقتصادی» تمام عیار علیه جمهوری اسلامی معرفی کرده و حرکت در این مسیر را «جهاد مقدس» توصیف می کنند، در انتها نیز تأکیدی دارند که در هیچ ۱۸ ابلاغیه دیگر بیان نکرده اند. ایشان مسئولان را «بی درنگ» و بدون فوت وقت به اجرای سیاست ها موظف کرده و تأکید می کنند: «لازم است قوای کشور بی درنگ و با زمان بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند.» همچنین ایشان ابراز امیدواری می کنند که «به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید.»

نگاه مجموعه ای و جامع

۲۴ سیاست مذکور فقط اقتصادی صرف نبوده بلکه برای

تحقق کامل آن به مسائل فرهنگی و حقوقی اداری نیز پرداخته شده است.

در کنار مباحث مربوط به مالیات، صادرات، کاهش فروش نفت خام، صندوق توسعه ملی و غیره به موارد حقوقی، شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن (سیاست شماره ۱۹) و اداری، تحول اساسی در ساختارها، منطقی سازی اندازه دولت و حذف دستگاه های موازی و غیر ضروری (سیاست شماره ۱۶) نیز پرداخته شده است. همچنین مسائل فرهنگی و نگرشی نیز از قلم نیفتاده و در بندهای شماره ۲۰ و ۲۱ به آن ها پرداخته شده است؛ بنابراین می توان گفت ۲۴ سیاست اقتصاد مقاومتی بسته ای کامل و جامع در این زمینه است.

گزینش و جمع سیاست های گذشته برای هدفی مشخص

نگاهی به ۲۴ سیاست اقتصاد مقاومتی نشان می دهد که بیشتر موارد مذکور در آن، در سیاست های کلی که در گذشته ابلاغ شده اند از جمله سیاست های تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی (بهمن ۱۳۹۱)، اشتغال (تیرماه ۱۳۹۰)، تشویق سرمایه گذاری (بهمن ۱۳۸۹)، اصلاح الگوی مصرف (تیرماه ۱۳۸۹)، نظام اداری (فروردین ماه ۱۳۸۹)، برنامه پنجم توسعه (دی ماه ۱۳۸۷) و اصل ۴۴ قانون اساسی (خردادماه ۱۳۸۴) بیان شده است.

همچنین بر اساس گزارش مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی با عنوان «مطابقت سیاست ها با قوانین گذشته» بیش از ۲۸۰ ماده قانونی برای اکثر بندها در قوانینی مثل برنامه پنجم توسعه، بهبود مستمر فضای کسب و کار، کار، معادن، افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، نقشه جامع علمی کشور، مالیات مستقیم، ثبت اختراعات صنعتی و علائم تجاری، حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات، الحاق دولت جمهوری اسلامی به پروتکل ایمنی زیستی، حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای و غیره وجود دارد. بنابراین می توان گفت سیاست های اقتصاد مقاومتی، بسته ای حاوی مهم ترین اولویت های موجود کشور با رویکردی الگوساز و مشخص برای رسیدن به هدف مشخصی است که تمامی نیروها و اندام کشور باید برای تحقق آن به نقش آفرینی حداکثری بپردازند که مدیریت شهری نیز از آن استثناء نیست. راه حل هایی که امروزه برای مشکلات شهری در کشور مان پیشنهاد می شود و الگوهایی که تعبیه می گردد، غالب اوقات ناظر بر ناسازگاری بین اهداف مختلف موجود در سیستم است، درواقع هر چند برخی از مسائل و مشکلات در حوزه شهری دارای راه حل های موردی و موقتی هستند اما در اغلب موارد همان راه حل ها خود مسائل و مشکلات جدیدی را به وجود می آورند، چرا که این راه حل ها از دریچه نگاهی جامع و سیستمی طراحی نشده و به علاوه دارای شاخص یا خط برش های مشخصی نیستند. تعریف بسته های سیاستی مسیری برای ایجاد یک نگاه جامع و همه جانبه است تا راه حل های پیش بینی شده برای حل مشکلات نه تنها مشکل جدیدی را ایجاد نکند بلکه حتی تقویت کننده سایر راه حل ها نیز باشد. سیاست های ۲۴ گانه اقتصاد مقاومتی با نگاهی جامع نه تنها موجب رونق بخش اقتصاد کشور شده بلکه با نگاه جامع خود در صورتی که به صورت موفق در مدیریت شهری اجرا گردد، موجبات ایجاد تحول های اساسی در سازمان و عملکرد مجموعه شهرداری ها می شود. ■

می توان گفت سیاست های اقتصاد مقاومتی، بسته ای حاوی مهم ترین اولویت های موجود کشور با رویکردی الگوساز و مشخص برای رسیدن به هدف مشخصی است که تمامی نیروها و اندام کشور باید برای تحقق آن به نقش آفرینی حداکثری بپردازند که مدیریت شهری نیز از آن استثناء نیست